

Te U'j Stz'ib'en Chaw

Jun Limb'il

1 ¹Wetz a'in Chaw,^a q'apo' wib' nkyin'aq'unan te Qtata Dios b'ix te Qajaw Jesukrist. Jun limb'il te etetz ekab'lajujil b'uch'uj tijajil Israel aj sipa' etib' ja'chq laq'chik.^b

Oj Qipan Jun Xhcho'nal Tuky'i Qpasens N'ok Te Jun Galan Te Qetz

²Erman, pe'ena'on waq jun nim chalajb'il oj tok eten twitz tidi'chq xhcho'nal. ³Komo etetz eteb'en, oj tok qen twitz xhcho'nal tzan tok en titza' wit'lik jk'u'j, te nini nk'ulun tzan tok jun qpasens. ⁴B'ix [oj qipan tuky'i] qpasens, ikxji nqokaj b'an jwert tuky'i Qtata Dios b'ix nqotz'aqet. ⁵Qa jun exol etetz ntna'o' k'onti'l n'el tniky' alkyetz te tume'l galan, ntons intxik tqani' tuky'i Qtata Dios b'ix otzajel si' jun tna'b'l^c tzan tpaj te Qtat ntzaj tsi' nim kye kyaqil b'ix nlay qet txk'ayi'. ⁶B'ix oj txik tqani', a tgan tzan tok twit'b'a' tk'u'j ti'j Qtata Dios b'ix k'onti'l tzan tna'non tanim.^d Komo jun xjal aj nna'non tanim, tetz iktza' te nim a' njaw kyito' tzan kyaq'iq'.^e ⁷Jun xjal ikxji k'onti'l tzan tok lo'et tk'u'j ti'j Qajawil tzan tk'amon jun tidi', ⁸tzan tpaj tetz kab' tk'u'j tuj kyaqil aj nk'ulun b'ix nya'tx jun yolin.

⁹Jun erman meb'a' xjal a tgan tzan xhchalaj tzan tpaj tetz jiq'b'a' tzan Qtata Dios, ¹⁰b'ix te jun [qerman] q'inon xjal a tgan tzan xhchalaj oj tok ten twitz b'is tzan tpaj tetz [tq'inomal] iktza' jun txmakal k'ul, k'onti'l nten b'eyx te jun-ele'x.^f ¹¹Komo iktza'x oj tjakul te q'ij b'ix oj tkyaqan byenech, te k'ul njaw tz'umjik, te txmakal nqet tz'aqik b'ix te aj tb'anil ti'j cha nponaj,^g ax ikxji ti'j te q'inon xjal, man te taq'un n'el galan, derepent tetz nponaj tuj taq'un.

^a **1:1** Ja Chawni a te titz'in Jesus; Mat 13:55; Mak 6:3; Kya 15:13; Gal 1:19. ^b **1:1** 1Xhp 1:1
^c **1:5** 1Re 3:5-12 ^d **1:6** Mat 7:7-11; 21:21-22; Wnch 16:23-24 ^e **1:6** Isa 57:20 ^f **1:10** Jun qerman q'inon xjal k'onti'l tzan tqet tjiq'b'a' tib' ti'j tq'inomal tzan tpaj teb'en cha jun rat atqet tzani twitz tx'o'tx' b'ix mejor jun tq'inomal b'an'ax aj at tuj ka'j; Pro 23:5; 27:24; 1Kor 7:29-31; 1Tim 6:7,9; Mat 6:19; Deu 8:13,14,18; Ecl 5:19; Mak 4:19; Ebr 11:26; Chaw 2:5; 5:3.
^g **1:11** Isa 40:6-7

¹² Galanx-alo te xjal aj ntipa' tuky'i tpasens tidi'chq xhcho'nal aj n'ok ti'l tzan tok ten titza' wit'lik tk'u'lj ti'lj Qtata Dios. Komo oj tipan te xhcho'nal, otkamb'a'tz jun tanq'in te jun-ele'x^h aj okaj tsi' te Qtata Dios tyol ti'lj tzan stzaj tsi' kye aj nkyeqet ganin tetz. ¹³ Cha'oj tok qen jun tidi' aj b'a'n tzan jqet tz'aqik titza', k'onti'l tzan jq'uman “a te Qtata Dios nk'ulun tzan jqet tz'aqik.” Komo te Qtat nlay b'antik tzan tqet tz'aqik b'ix k'onti'l njoyon tume'l tzan jqet tz'aqik titza'. ¹⁴ Qetz nqoqet tz'aqik tzan tpaj a'o'xk qetz nqtzoqpi' tzan jqet eq'i' tzan te aj n'el jq'ajab' ti'lj, ⁱ ¹⁵ yaji oj jk'ulun te aj nya'tx galan nqet qb'isu', nqojoyon choj, b'ix tzan tpaj nini tzul te jkamiky.

Kyaqil Aj Tb'anil Aj At Te Qetz, A Te Qtata Dios Ntzaj Sin Tetz

¹⁶ Waq erman aj ganimix nim witza', k'on qet eteq'i' etib'x. ¹⁷ Kyaqil aj b'an tb'anil b'ix kyaqil tidi' aj b'an galan ntzaj tuj ka'j tuky'i Qtata Dios, a tetz oqet k'ulun tetz, b'ix ax kyaqil aj nq'analin twitz ka'j, per tetz k'onti'l nky'ixpjik titza' nab'lin ni ch'inwt. ¹⁸ B'ix tzan tpaj tuq tetz tgan tzan qanq'in, astilji otzaj tq'uma' te tpakb'alil aj tume'l b'an'ax aj ntzaj sin qanq'in, b'ix ikxji tzan qok qetz tb'ay na'omo' kxol kyaqil aj oje qet tk'ulu'.

A Tgan Tzan Tqet Jk'ulu' Iktza' Nyolin Te Tyol Qtata Dios

¹⁹ Ntons waq erman aj nkxqet ngani', pe'etok xjal aj b'a'n kxcha'on b'ix tzan eyolin kyeb'a' b'ix tzan k'on ejaw q'ojlik b'an luwew. ²⁰ Komo te jq'oj k'onti'l n'oken tzan qb'et tuj tume'l iktza' te Qtata Dios tgan. ²¹ Astilji intkaj esi' kyaqil aj nk'ulun nya'tx galan tuj etanim b'ix kyaqil tidi'chq aj nya'tx galan twitz tx'o'tx', b'ix tuky'i jun tume'l b'an galan pe'ek'amom tuj etanim te xnaq'tzb'ilj ti'lj te Tyol Qtata Dios aj oje tz'ok echa'o' b'ix aj b'a'n tzan tkolon te etanim. ²² Pe'ek'ulun iktza'x nyolin te Tyol Qtata Dios, b'ix nya'tx a'ox tzan tok echa'o' b'ix ikxji tzan tqet-tal eteq'i' etib'x. ²³ Ab'l te aj n'ok xhcha'o' te Tyol Qtata Dios b'ix k'onti'l nqet tk'ulu' ikxji, te nini iktza' jun xjal aj ngex tka'y'i' twitz tuj jun despej, ²⁴ b'ix man tqexlen tka'y'i'x twitz, ch'intkyqnajji ojetq tz'ajnaj ti'lj tk'u'lj titza' tuq ka'yin. ²⁵ Yatzun te xjal aj k'onti'l n'ajnaj ti'lj tk'u'lj te aj nyolin te kawb'il aj k'onti'l npaltin b'ix aj nkolpin te qetz, qa k'onti'l nkaj tkola' tzan tk'ulun nini, tetz nya'tx jun lo'ol ta', sinoke nqet tk'ulu' b'ix yaji oqtel ky'iwla' tzan te Qtata Dios ti'lj te aj ntk'ulu'. ²⁶ Qa at ab'l ntq'uma' tetz nxnaq'tzan per qa k'onti'l ntxay'i' stzi', tetz cha nqet teq'i' tib'x b'ix chagan nxnaq'tzan. ²⁷ Qa nqoxnaq'tzan b'an tume'l b'ix qa tuj twitz Qtata Dios ch'inwt jun nya'tx galan ti'lj aj tume'lji, ntons a tgan tzan qonen^j

^h 1:12 Tuj Kastiy nyolin “corona de vida” aj telponx ti'lj te tanq'in aj nxik tsi' te Qtata Dios te xjal iktza' tkamb'e'tz. ⁱ 1:14 Mat 26:41; Mak 14:38 ^j 1:27 Ax: tq'olb'en.

kyuky'i kye k'wa'll me'b'a' b'ix kye byud aj n'ok kyen twitz b'is b'ix tzan k'on txik qsamo' qib' tuj te nya'tx galan twitz ja tx'o'tx'ni.

A Tgan Tzan Kyqet Qen Kyaqil Parej

2 ¹Etetz waq erman aj wit'lik ek'u'lj ti'lj Qajaw Jesukrist aj at nim tajwalil, k'on tz'ok ete'e' jun xjal mas twitz junky. ²Ntons qokyi-wit etetz n'ok echimo' etib' b'ix owokex jun xjal b'an q'inon, ate'ok txmulq'ab' pur ttx'otx'al or b'ix tq'anaq pur tb'anil xq'apj, b'ix yaji owokex junky xjal ch'i me'b'a' xjal b'ix te tq'anaq b'an tz'il. ³B'ix qokyi-wit etetz a'ox owokel esi' ek'u'lj ti'lj te q'inon b'ix oxel eq'uma' tetz ikxjani: “Paqet wit'let yatz tzani tuj ja tb'anil wit'leljni,” b'ix te aj ch'i me'b'a' oxel eq'uma' tetz ikxjani: “Yatz cha paqet wa'let txini, o mejor paqet wit'let tzani txe' woq.”^k ⁴Ntons [qa nkxk'ulun etetz ikxji] jk'onti'l petzun n'el etik'o' te jun twitz te junky? B'ix ikxji n'ok esi' enab'l kyil'j xjal tuky'i jun enab'l nya'tx tume'l.

⁵Waq erman aj ganimix witza', instzaj echa'o' te ntzani: jk'onti'l petzun e'el tjoyo' te Qtata Dios kye me'b'a' xjal tzani twitz tx'o'tx', tzan kyok kyetz b'an q'inon titza' wit'lik kyk'u'lj ti'lj? Komo oje xik tsi' tyol tzan kyk'amon tuky'i'l jun kyajwalil kyaqil kye aj nkyeqet ganin tetz. ⁶B'ix etetz nkye'el etik'o' kye me'b'a' xjal. jNya'tx petzun a'e' kye q'inon aj nkyeqetb'aj k'ulun joder te etetz, b'ix nkyexik eq'in etetz alajwers tuj despach? ⁷jNya'tx petzun a'e' kyetz kye aj nkyeyolin b'an nya'tx galan ti'lj te Jesukrist aj b'an galan nab'lin b'ix tetz Qajawil? ⁸Qa etetz b'an'ax nqet etoksla' te Kawb'il aj mas presis iktza'xkix tz'ib'ankaj tuj Tu'jal Dios ikxjani: “Intqet agani' junky ab'l yatz iktza'x nqet agani' awib'x,”^l qa nkxk'ulun ikxji, ntons etetz nkxk'ulun tume'l. ⁹Per qa etetz nkye'el etik'o' txq'an kywitz kye txq'an'ky, ntons nkxjoyon choj, b'ix axk te Tkawb'il Qtata Dios nyolin etil'j etetz at epaj. ¹⁰Komo qa jun xjal nqet toksla' kyaqil te Kawb'il [aj okaj tq'uma' te Qtata Dios oqtxi'l] b'ix qa npaltin ch'im'u's ti'lj jun tidi', ikxji at til ti'lj kyaqil te Kawb'il. ¹¹Komo axk te Qtata Dios aj okaj q'uman “k'on chk'ajajin,”^m ax okaj tq'uma' “k'on chkansan.”ⁿ Ntons qa etetz k'onti'l nkxk'ajajin, per nkxkansan, ikxji k'onti'l nqet etoksla' te Kawb'il. ¹²Ntons etetz a tgan tzan eyolin b'ix tzan eb'et tuj tume'l tzan tpaj kolpimix tzan te junky kawb'il aj nkolpin qetz. ¹³Komo kye aj k'onti'l ma'tx tz'ok lo'et kyk'u'lj ti'lj junky, ax ikxji okyexe'l poqo', nlay tz'ok lo'et tk'u'lj [te Qtata Dios] kyil'j. Yatzun kye aj n'ok lo'et kyk'u'lj kyil'j txq'an'ky, kyetz k'onti'l tzan kxob' oj tul te jwisj.

Qa B'an'ax Wit'lik Jk'u'lj Ti'lj Qtata Dios, Owokel E'elet Jun Jk'ulb'en Galan

¹⁴Ntons waq erman j'tidi' jun galan n'ok qa jun xjal oxel tq'uma', “Wetz wit'lik nk'u'lj ti'lj Qtata Dios” okyitel, per qa k'onti'l nqet tyek'u'

^k 2:3 Ax: tujlb'il woq. ^l 2:8 Lev 19:18 ^m 2:11 Exo 20:14; Deu 5:18 ⁿ 2:11 Exo 20:13; Deu 5:17

tuky'i jun tk'ulb'en galan? ¿O' petzun okoletel tzan tpaj [cha a'ox txiklen tq'uma'] wit'lik tk'u'j? ¹⁵Qa jun qerman ichan qatzun xujji, b'an ch'i meb'a' xjal k'onti'l tq'anaq b'ix npaltin twe', ¹⁶b'ix jun te etetz oxel' tq'uma', "Kyeb'a' txik, na'ojxwit q'uq'l b'ix nojnaqxwit ak'u'j" okyitel, per qa nlay xik tsi' te aj presis te tetz, ¿tidi' token te aj nxik tq'uma'? Chagan. ¹⁷Ntons ax ikxji nky'ik tuky'i te tume'l titza' n'ok qwit'b'a' jk'u'j ti'j te Qtata Dios: Qa k'onti'l nqet qyek'u' tuky'i jun jk'ulb'en galan, ikxji k'onti'l token.

¹⁸Qanq at ab'l otzajel tq'uma' ikxjani: "Yatz [nchyolin] wit'lik ak'u'j ti'j Qtata Dios, yatzun wetz at tidi'chq nk'ulb'en galan. Intqetchaq ayek'u' te tume'l titza' wit'lik ak'u'j qa k'onti'l jun ak'ulb'en galan n'ak'ulu', b'ix wetz tuky'i nk'ulb'en galan oqtel nyek'u' titza' wetz wit'lik nk'u'j ti'j Qtata Dios. ¹⁹Yatz nxik awoksla' cha jun te Qtata Dios at. Nini galan per ax kye malspirit nxik kyoksla' ikxji, b'ix twitz tetz kyetz b'an nkyelu'lun tzan kxob'al."^o

²⁰Etetz k'on kxch'ok mok'; intox tuj ewi' te tume'l titza' n'ok qwit'b'a' jk'u'j ti'j te Qtata Dios. Qa k'onti'l n'ok en jun jk'ulb'en galan, ntons chagan titza' wit'lik jk'u'j. ²¹Instzaj ena'o' te qijajil Abran. ¿Nya'tx petzun tzan tpaj te aj oqet tk'ulu' aj txik tq'apo' te Isak aj tk'ajol twi' te tz'e'sb'il ikxji owel tuj twitz Qtata Dios iktza' ya k'onti'l xhchoj?" ²²N'ok eten ajna'l titza' tuq nqet tk'ulu' te Abran, titza' wit'lik tuq tk'u'j ti'j Qtata Dios b'an parej iktza'x tuq tk'ulb'en; ikxji titza' wit'lik tuq tk'u'j owok b'an kabal b'ix tume'l tuky'i tk'ulb'en. ²³Ikxji oponkix iktza'x nyolin tuj Tu'jal Dios ikxjani: "Te Abran oxik toksla' [tyol] Qtata Dios, b'ix tzan tpaj tokslb'en, owel tuj twitz te Qtat iktza' ya k'onti'l xhchoj,"^a b'ix ikxji tetz owok q'uma' jun tajyol te Qtata Dios.^r ²⁴Ntons ajna'l n'el eniky', jun xjal n'el tuj twitz Qtata Dios iktza' ya k'onti'l xhchoj tzan tpaj nk'ulun iktza' te Qtata Dios tgan b'ix nya'tx a'ox tzan tpaj toklen wit'let tk'u'j ti'j. ²⁵Ax ikxji oky'ik oqtxi' tuky'i te Raáb te aj xuj aj k'ayil tib'. Tetz owel tuj twitz Qtata Dios iktza' k'onti'l xhchoj tzan tpaj aj otk'uluj, kyqetlen tk'amo' tuj tjay kye aj xhluk'iyon b'ix exik tlajo' tzan kxik tuj junky b'ey [tzan kykolet].^s ²⁶Ntons ax iktza'x te qchi'jel; qa k'onti'l te qanim, ntons k'onti'l itz'oyo', b'ix ax ikxji oj tok wit'let jk'u'j ti'j Qtata Dios, qa k'onti'l jun jk'ulb'en galan, ntons ax k'onti'l token te tume'l titza' wit'lik jk'u'j.

Intok Qsi' Qnab'l Byenech Ti'j Te Aj Nxik Qyoli'

3 ¹Ermán, k'on kye'ok ky'ila'j exol etetz aj kygan tzan kxnaq'tzan txq'anky, komo kye aj nxik kxnaq'tza' txq'anky, te Qtata Dios mas owokel tsi' tñab'l kyil'j titza' nkyeb'et. ²Komo qkyaqil qetz, tidi'chq nya'tx

^o 2:19 Ax: nkyelu'lun tzan kxob'al. ^p 2:21 Gén 22:1-14 ^q 2:23 Gén 15:6; Sal 106:31; Rom 4:3,5,9,11,22; Gal 3:6 ^r 2:23 2Cró 20:7; Isa 41:8 ^s 2:25 Jos 2:1-18; Ebr 11:31

galan nqok'ulun. Qa at ab'l aj k'onti'l nyolin jun nya'tx galan, tetz jun xjal b'an galan b'ix nb'antik tzan tk'ulun mandad til'jx. ³Iktza'x oj tox qsi' fren tuj stzi' jun kway, te kway nqoqet toksla', b'ix ikxji ax b'a'n tzan txik qin ja' qetz qgan. ⁴B'ix ax intok esi' enab'l kyi'l kye chman bark aj nkyeb'et tuj te nim a'. Anke b'an chmanot-e' b'ix tzan jun nim kyaq'iq' b'a'n tzan kxik in, per tzan jun ch'i tal k'uxb'il b'an ch'i nekit b'a'n tzan kyb'et aj ja' te chofer tgan. ⁵Ax ikxji nky'ik tuky'i te qaq'. Te qaq' b'an ch'i nekit per tuky'i qaq' b'a'n tzan tqet qjiq'b'a' qib' nim, iktza'x tzan jun ch'i tal q'aq' b'a'n tzan tqet tz'e'k jun nim witz titza'. ⁶Te qaq' iktza' jun q'aq' b'ix b'a'n tzan tk'ulun tidi'chq nya'tx galan.^t Te qaq' jun ch'i part te qchi'jel b'an nekit, per b'a'n tzan tk'ulun jun nya'tx galan qi'j, b'ix nk'ulun jun nya'tx galan ti'j kyaqil qanq'in, komo te qaq' iktza' jun q'aq' aj ntilun tzan tpaj te nim q'aq' aj ni k'onti'l nqextzaj. ⁷Kyaqil txakl txkup b'ix pich' b'ix txkup aj cha nkyexik jilin b'ix txkup tuj a', b'a'n tzan kyk'ulun mansar kye xjal kyi'j b'ix oje kyeqet k'ulu' mansar tzan kye xjal.^u ⁸Per nijunwt xjal b'a'n tzan tqet te taq'x titza'. Te qaq' jun part te qchi'jel aj nk'ulun tidi'chq nya'tx galan b'ix tuj qtzi' n'etz tidi'chq iktza' jun benen aj b'a'n tzan tkansan. ⁹Tuky'i te qaq' b'a'n tzan qyolin yol b'an galan ti'j te Qajawil b'ix Qtat tuj ka'j, b'ix ax tuky'i te qaq' ntzaj jqanb'e' nya'tx galan kyajsik txq'anky xjal aj k'ulume' [tzan te Qtata Dios] tzan kyten iktza'x tetz. ¹⁰Tuj axkix te qtzi' n'etz yol tzan qky'i'wlan xjal b'ix n'etz yol tzan jqanb'en kyajsik txq'anky. Erman, te ja ntzani nya'tx galan. ¹¹¿Tuj jun soch tzun petzun njatz xhb'urb'u'in txq'an saq a' b'ix txq'anky kaparros a'? ¹²B'ix ax ti'j jun wi' igos, ¿tzun petzun ntswa' twitz, twitz aseytunas? B'ix ax ti'j jun wi' ub, ¿tzun petzun ntswa' twitz, twitz igos? B'ix ax jun soch aj ja' njatz k'ak'j a' nlay b'antik tzan tjatz saq a' tuj.

Titza' N'ok En Qa Nqob'isun Tuj Jun Tume'l

¹³¿Ab'l jun exol etetz nb'isun tuj tume'l b'ix jun cha'on? Ntons intqet tyek'u' titza' nb'et tuj tume'l b'ix titza' nk'ulun kyaqil galan kyuky'i kye xjal tuky'i jun tnab'l b'an galan tzan tpaj b'a'n b'isun tuj tume'l. ¹⁴Per qa n'ok eq'oji' tuj etanim jun ab'l tzan tpaj jun tidi' tetz, b'ix qa n'el egani' tidi'chq tzan tok te etetz, k'on qet ejiq'b'a' etib' b'ix k'on kxn'ik'on ti'j alkyetz te tume'l b'an'ax. ¹⁵Te ja tume'l titza' nkxb'isun, nya'tx tuky'i Qtata Dios ntzaj, sinoke te nini cha aj twitz tx'o'tx', cha tuj kywi'x kye xjal n'etz, b'ix jun tidi' aj ntzaj tuky'i te Tajaw Choj. ¹⁶Komo qa at q'oj tuj kyanim kye xjal b'ix qa n'el kygani' tidi'chq tzan tok te kyetzx, kxol kyetz k'onti'l jun tume'l b'ix tidi'chq nya'tx galan nkyek'ulun. ¹⁷Per [jun xjal aj at] jun tnab'l b'an galan aj ntzaj tuky'i Qtata Dios, te nini k'onti'l jun nya'tx galan ti'j b'ix k'onti'l njoyon q'oj, galan nab'lin kyuky'i

^t 3:6 Pro 16:27; 18:21 ^u 3:7 Gén 1:26

kye txq'anky, n'ok tsi' twi' ti'l' aj nkyyoli' txq'anky, b'an nim n'ok lo'et tk'u'l' kyi'l' txq'anky, b'ix nk'ulun tidi'chq galan, b'ix jun yolin b'ix nya'tx xmeletz'. ¹⁸Kye aj nkyejoyon tume'l tzan kyten galan kyaqil kye xjal kxolx, kyetz kyk'ulb'en n'el te jun galan tuj twitz Qtata Dios.

Te Q'oj N'ok Tzan Tpaj Te Nya'tx Galan Aj N'el Qgani'

4 ¹ ¿Ja' ntzaj kyaqil te q'oj aj n'ok exol etetz? ¿Tistil nkxluch'un exolx? ¿Nya'tx petzun tzan tpaj te q'oj aj at tuj etanim tzan tpaj tidi'chq aj n'el eq'ajab' ti'l'? ² Etetz n'el eq'ajab' ti'l' tidi'chq b'ix k'onti'l' nb'antik tzan toknoj etitza', astilji nkxkansan' b'ix n'ok eq'o'ji' junky tzan tpaj tidi' tetz b'ix k'onti'l' nb'antik tzan toknoj etitza'. Astilji nkxluch'un b'ix nkxjoyon q'oj exol. K'onti'l' n'oknoj etitza' te aj egan tzan tpaj k'onti'l' nxik eqani' tuky'i Qtata Dios. ³ Qa nxik eqani', k'onti'l' ntzaj si' tzan tpaj nya'tx tume'l nxik eqani', tzan tpaj cha egan tzan tqet exq'e'la' ti'l' tidi' aj etetz egan. ⁴ Atx-al a'ix ikxni'n, ikxji etetz ma'tx kxjaw meltz'jik ti'l' Qtata Dios.^w ¿Ti'tzun, k'onti'l' eteb'en qa qetz n'el qgani' tidi'chq iktza' aj n'el kygani' kye xjal aj k'onti'l' nkye'okslan Dios, ikxji nqo'ok tajq'oj Qtata Dios?^x ⁵ ¿Ti'tzun, nkxb'isun etetz qa nya'tx b'an'ax te Tul'al Dios aj ja' nyolin ti'l' te ntzani? Komo nyolin ikxjani: "Te Qtata Dios aj oje tzaj tsi' te qanim tuj qchi'jel, tetz b'an tgan tzan tok te qanim a'ox te tetz."^y ⁶ B'ix tetz n'onen nim quky'i'l, komo ax nyolin ikxjani: "Te Qtata Dios nq'o'jin kyi'l kye xjal aj nqet kyjiq'b'a' kyib', per n'onen b'an nim kyuky'i kye xjal aj nqet kyoksla' te tetz."^z ⁷ Intqet etoksla' najji te Qtata Dios, b'ix pe'ewa'let tuky'i jun ebalor twitz te Tajaw Choj, b'ix tetz owoqel ewitz. ⁸ Pe'etok laq'chet ti'l' Qtata Dios b'ix tetz owokel laq'chet eti'l'. Intkaj esi' tzan ek'ulun nya'tx galan,^a etetz waq aj chimol choj a'ix. Etetz waq aj egan tzan etok lapet ti'l' Qtata Dios b'ix ax n'el egani' te nya'tx galan twitz ja tx'o'tx'ni, intkaj ekola' te nya'tx galan tzan tkaj saq te etanim. ⁹ Pe'eb'isun [ti'l' te aj oje ek'ululj], instzaj ena'on tetz b'ix pe'e'et ten oq'el. Qa tb'ay nkxtze'en tuq [ti'l' te nya'tx galan, ajna'l] mejor tzan etoq' [ti'l' te nini], b'ix qa tb'ay nkxchalaj tuq [ti'l' te nya'tx galan, ajna'l] mejor tzan eb'isun [ti'l' te nini]. ¹⁰ Instzaj ena'o' tuj etanim te ek'ulb'en nya'tx galan tuj twitz Qajawil b'ix tetz otk'ulu'tz tzan tjaw tinky ek'u'lj.^b

¹¹ Erman, k'on qet eyoli' etib'x. Ab'l aj nqet tyoli' junky qerman, qatzun nyolin tidi' nya'tx galan nk'ulun junky, ntons cha nyolin nya'tx galan ti'l' te Kawb'il aj otzaj tsi' te Qtata Dios, b'ix ikxji cha nxik tq'uma' nya'tx

^v 4:2 Chaw 5:6; 1Wnch 3:15 ^w 4:4 Tuj kyyol kyetz, oj tkaj kykola' Qtata Dios, nkyeyolin iktza' jun xjal nk'ajajin tuky'i junky. ^x 4:4 Mat 6:24; Luks 16:13 ^y 4:5 Exo 20:5; 34:14; Deu 4:24; Zac 8:2 ^z 4:6 Pro 3:34; Sal 18:27; 147:6; 149:4; Isa 2:11,17; Mat 23:12; Wnch 14:21; 1Xhp 5:5; 2Cró 7:14 ^a 4:8 Ax: intel etx'ajo' eq'ab'. ^b 4:10 Mat 23:12; 1Xhp 5:6

galan te Tkawb'il; b'ix qa nxik tq'uma' qa nya'tx galan te Kawb'il, ntons k'onti'l nqet toksla' sinoke cha nyolin ti'l iktza' mas nim tajwalil tetz twitz te Kawb'il. ¹²A'ox cha jun te aj okaj sin te Kawb'il, b'ix a'ox tetz b'a'n tzan tpoqon xjal b'ix b'a'n tzan tkolon jun xjal, b'ix b'a'n tzan tpon tnajsa'. ¿Per ab'l yatz a'ich tuj anab'l tzan txik aq'uma' til junky ab'l yatz?

¹³Ajna'l instzaj echa'o' etetz waq aj n'eq'uma' ikxjani: "Ajna'l qa nchi'jji, oqoxe'l tuj junky amaq', b'ix oqoxe'l teyona jun aq'b'i, qoxk'a'mayona tzi b'ix owokel nim qtumin." ¹⁴Per etetz k'onti'l eteb'en qa itz'ojix nchi'j. Te etanq'in cha iktza' muj, njaw kanet cha jun rat b'ix junky rat nqet naj.^c ¹⁵Mas tume'l tzan txik eq'uma' ikxjani: «Qa te Qajawil tgan b'ix qa itz'ojo', oqtel jk'ulu' ntzani qatzun junky tidi'ji.» ¹⁶Per etetz nim nqet ejiq'b'a' etib', b'ix oj tqet qjiq'b'a' qib', nya'tx galan. ¹⁷Ab'l te aj teb'en titza' tzan tk'ulun jun galan b'ix qa k'onti'l nqet tk'ulu' ikxni'n, njoyon choj.

Te Aj Oky'el Kyi'j Kye Q'inon Qa Nlay Kyeb'et Tuj Tume'l

5 ¹Etetz aj q'inon a'ix, instzaj echa'o' ntzani: ¡Pe'etoq', pe'etx'a'yun, instzaj ena'on tetz tzan tpaj te aj xhcho'nal ma'tx tzul etajsikni! ²Kyaqil te eq'inomal aj k'u'u' etitza' ma'tx ponaj; b'ix te eq'anaq ma'tx qetb'aj pok'xik. ³Te oro b'ix plat aj at tuq te etetz, ya k'onti'l token;^d b'ix tzan tpaj te nini owokel en nya'tx galan a'ix b'ix okxpoyon tnajsa' iktza' tzan jun chman q'aq'.^e Etetz ma'tx qetb'aj echimo' eq'inomal tuj tmankb'il ja tyempni. ⁴Kye xjal aj ejaw in twitz te etawal, ajna'l nkyeqanin eti'j, komo k'onti'l oxik echojo' twi' kyk'u'j, b'ix te Qajawil aj nk'ulun mandad ti'j kyaqil aj at tuj ka'j, tetz ma'tx xik xhcha'o' kywi' kye xjal aj nkyeqanin eti'j.^f ⁵Yatzun etetz, ma'tx kx'anq'in tzani twitz tx'o'tx' tuky'i tidi'chq b'an tb'anil b'ix ma'tx qet ek'ulu' tidi'chq aj n'el tgani' te echi'jel, ma'tx qet ewortinsa' etib'^g iktza' alo'mj aj okyeqtel kansa'. ⁶Etetz ma'tx kyexik epoqo' b'ix ma'tx kyeqet ekansa' kye aj k'onti'l tuq kyil b'ix k'onti'l tuq nkyejaw meltz'jik eti'j.

A Tgan Tzan Sten Nim Qpasens B'ix Tzan Qxnaq'tzan Wit'lik Jk'u'j Ti'j Qtata Dios

⁷Per etetz waq erman, insten epasens maxkix oj tul te Qajawil. Intok esi' enab'l iktza'x nk'ulun jun xjal aj n'awan tawal. Tetz n'iyon tzan tok ten twitz tawal, n'iyon tuky'i tpasens tzan tkyaqul te tb'ay toq jab' b'ix yaji tzan tajky te jab'. ⁸Ax ikxji etetz, insten waq epasens b'ix pe'eten waq jwert tuj etanim tzan tpaj ch'inky tul te Qajawil. ⁹Ermán, k'on jaw equchi' ewitz ti'j junky tzan k'on exik si' tuj il, komo te [Qtata Dios] aj

^c 4:14 Pro 27:1 ^d 5:3 Ax: oxidado. ^e 5:3 Mat 6:19 ^f 5:4 Deu 24:14-15 ^g 5:5 Ax: ma'tx qet ewortinsa' etib' tuj etanim.

q'umal kyil kye xjal, tetz ch'inky tul. ¹⁰Erman, intok esi' waq enab'l kyil' kye aj yolil tyol Dios oqtxi' aj eyolin iktza' tky'ixel Qajaw,^h kyetz owok kyen twitz xhcho'nal b'ix at tuq nim kypasens. ¹¹Intok eten, b'an galanx-alo kye aj e'ipan nim xhcho'nal tuky'i kypasens. Etetz oje tz'ok echa'o' titza' te Job otipaj te xhcho'nal tuky'i tpasens b'ix ax eteb'en tidi' otk'uluj te Qajawil tuky'i'l mas yaj.ⁱ Te Qajawil b'an galan nab'lin b'ix n'ok lo'et tk'u'j qi'j.^j

¹²B'ix te aj mas presis waq erman, k'on xik esi' ejurament ti'j te ka'j b'ix ni ti'j te tx'o'tx', k'on xik esi' ejurament ti'j ch'inwt. Qa a tgan tzan txik eq'uma' "o'" ti'j jun tidi', ntons intxik eq'uma' a'ox "o'," b'ix qa a tgan tzan txik eq'uma' "nlay" ti'j jun tidi', ntons intxik eq'uma' a'ox "nlay" [b'ix k'onti'l tzan txik eq'uma' tuky'i ejurament].^k Ikxji tzan k'on exik si' tuj il.

¹³Qa at ab'l jun te etetz n'ok ten twitz b'is, intxnaq'tzan tuky'i Qtata Dios. B'ix te aj at jun chalajb'il tuj tanim, intb'itzan b'itz te Qtata Dios. ¹⁴Qa at jun yab' exol etetz erman, inktzaj etuk'le' kye tijxjal aj at kyajwalil exol, b'ix kyetz okyexnaq'tzayon ti'j tuky'i tb'i te Qajawil b'ix oqtel ksi' ch'imu's aseyt tuj twi'.^l ¹⁵Qa nqoxnaq'tzan b'ix wit'lik jk'u'j ti'j Qtata Dios [tzan tb'antik te yab'], ntons ob'antel te yab'; te Qajawil oqtel tq'ana', b'ix qa te yab' at xhchoj, oqtel najsa'. ¹⁶[Astilji] intjatz eq'uma' te echoj tuky'i junky exolx b'ix pe'exnaq'tzan waq eti'j exolx tzan eb'antik. Oj txnaq'tzan jun xjal aj nb'et tuj tume'l tuj twitz Qtata Dios, nky'ik tidi'chq galan. ¹⁷Te Eliys, tetz jun xjal tuq iktza'x a'o', per aj txnaq'tzan nqet tuq twitz twitz Qtata Dios tuky'i jun tk'u'jlal, nqanin tuq tzan k'on stzaj te jab', b'ix k'onti'l otzaj te jab' oxo aq'b'i tuky'i mey.^m ¹⁸Yaji ya ma xnaq'tzan junky'el [tzan stzaj te jab'], otzoqpin junky'el te jab', b'ix tuj te tx'o'tx' ojatze te awal junky'el b'ix otswaj twitz.ⁿ

A Tgan Tzan Tjaw Qin Kyk'u'j Kye Aj Nkyeqet Tz'aqik

¹⁹Waq erman, qa at jun te etetz okajel tkola' te b'an'ax b'ix qa junky german otk'ulu'tz tzan tmeltz'jik junky'el, ²⁰intok echa'o', ab'l aj otk'ulu'tz tzan tmeltz'jik jun joyol choj, tetz okoloyon ti'j tanim te xjal tzan k'on tponaj b'ix ntk'ulu' tzan tqet najsa' xhchoj te xjal anke nim xhchoj.^o

^h 5:10 Ax: tuky'i tb'i Qajaw. ⁱ 5:11 Job 1:21-22; 2:10; 42:10-17 ^j 5:11 Sal 103:8

^k 5:12 Mat 5:34-37 ^l 5:14 Oqtxi' oj tqet ksi' ch'in aseyt tuj twi' jun xjal, telponx tuq iktza' jun techa'l ti'j, q'apomaj te Qajawil (Exo. 28:41; 29:7; 1Re 19:15-16). B'ix te aseyt ax iktza' jun remeyj tuq (Isa 1:6; Luks 10:34). Tuj Chaw 5:13-20, nyolin tzan qxnaq'tzan tzan tpaj a te Qajawil aj nq'anan b'ix nnajsan choj. ^m 5:17 1Re 17:1; 18:42-45; Luks 4:25 ⁿ 5:18 1Re 18:1,42-45 ^o 5:20 Pro 10:12; 1Xhp 4:8